

SOSIAALISEN KUNTOUTUKSEN VAIKUTUKSET, VAIKUTTAVUUS JA KUSTANNUS-VAIKUTTAVUUS

Aija Kettunen

Tuloksekas, vaikuttava sosiaalinen kuntoutus

Hämeenlinna 26.11.2018

Diak

Sosiaalisen kuntoutuksen

» Vaikutukset

- Tapahtuuko tavoiteltuja muutoksia?

» Vaikuttavuus

- Saako sosiaalinen kuntoutus aikaan em. muutoksia eli tavoiteltuja vaikutuksia?

» Kustannus-vaikuttavuus

- Tietyn sosiaalisen kuntoutuksen totutustavan kustannukset vrt. sillä aikaan saadut tavoitellut vaikutukset; sosiaalisen kuntoutuksen toteutustapoja verrataan keskenään

» Taloudelliset seuraukset yhteiskunnan näkökulmasta

- (Hyödyt + säästöt) – kustannukset = tuotot

» Taloudellisen arvioinnin käsitteistöllä

Taloudellisen arvioinnin näkökulmasta sos.kuntoutuminen vrt. sos.kuntoutuksen kustannukset vrt. sos.kuntoutuksen tuoto

**Lähtökohta: halutaan sosiaalista kuntoutumista (SHL) ja siitä halutaan maksaa
→ maksimoidaan vaikutuksia tai/ja minimoidaan kustannuksia vaikutusten
saavuttamiseksi**

**1. Sosiaaliseen kuntoukseen käytetyillä resursseilla halutaan mahdollisimman
paljon sosiaalista kuntoutumista (sosiaalinen toimintakykyä, osallisuutta ...)**

**ja
Mahdollisimman pienillä kustannuksilla halutaan sosiaalista kuntotumista**

Toisaalta halutaan, että

2. sosiaalinen kuntoutus on investointi

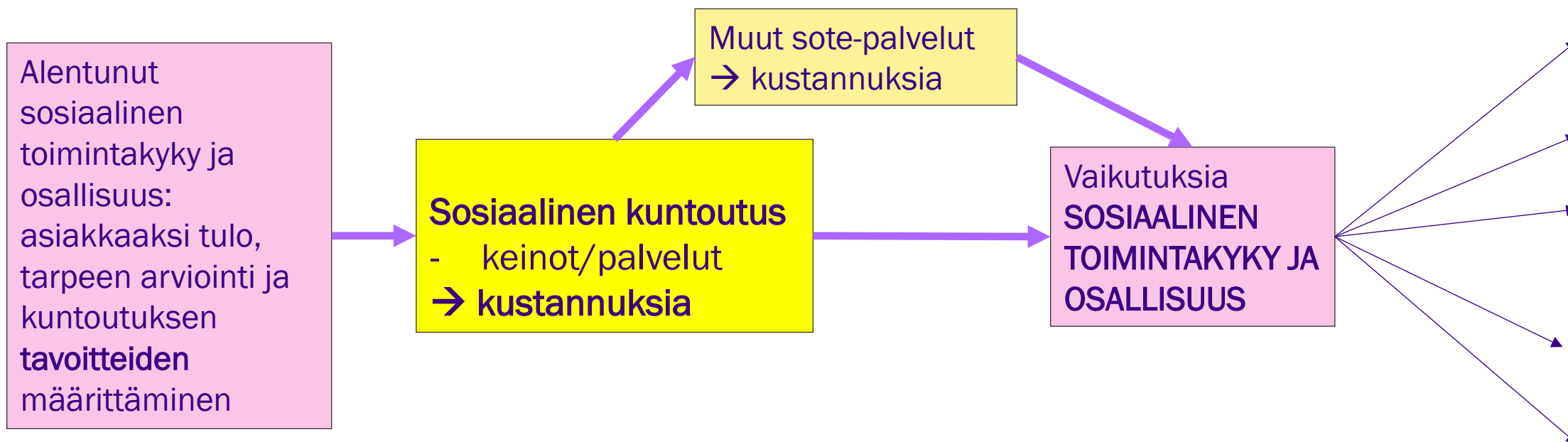

1.

Mahdollisimman paljon sosiaalista kuntoutumista

- sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta –**
- mahdollisimman pienillä kustannuksilla**

Edellyttää kustannusten ja vaikutusten arviointi

Tarve,
tavoitteet

Sosiaalisen kuntoutuksen
kustannukset

Aikaansaadut tavoitellut
vaikutukset
vaikuttavuus

Kenelle – millaisia muutoksia/vaikutuksia

- » NEET-nuoret tai NEET-uhka
- » pitkäaikaistyöttömät
- » mielenterveyskuntoutujat
- » päihdekuntoutujat
- » vankilasta vapautuneet
- » maahan muuttaneet
- » muut syrjäytymisvaarassa olevat

- » itsetuottamus, toiveikkuus tulevaisuuden suhteen, tavoitteellisuus, suunnitelmat
- » vuorovaikutustaidot
- » yksinäisyyden väheneminen,
- » päivittäisistä toimista suoriutuminen, raha-asioista huolehtiminen
- » palvelujen käyttäminen
- » päihteiden käytön hallinta
- » fyysinen kunto, sairauksien hoitotasapaino,
- » motivaatio koulutukseen tai työhön,
→ koulutuksen aloittaminen, koulutuksessa jatkaminen, osallistuminen työllisyyspalveluihin, työllistyminen,

Miten, millä keinoilla – mitä tehdään, on tehty?

Esim.

- » **Taide: teatteri, tanssi, valokuvaus, kuvataide, musiikki**
- » **Liikunta: liikuntaneuvonta, liikuntaharrastuksessa tukeminen, ryhmäliikunta**
- » **Luonto, eläimet: retkeily, kasvien hoito, eläinten hoito, sosiaalipedagoginen hevostoiminta**
- » **(Käsillä) tekeminen**
- » **Osallistuminen: taidenäyttelyt, konsertit, suosikkijoukkueen ottelut (pääsyliput, matkaliput, matkakorvaukset)**
- » **Tuki, neuvonta, ohjaus**

Ryhmissä ja yksin

Mitä tiedetään toimenpiteiden vaikuttavuudesta?

Kansainvälisten kirjallisuuskatsausten perusteella vahvaa näyttöä

Ryhmäliikunta

» Nuoret: hyvinvointia

Liikuntatietokonepelit ('exer-gaming')

» Ryhmätaidot, voimaantuminen

Jooga

» ahdistus, masennus, viha, huomiokyky, hyvinvointi

Opiskelu

» Hyvinvointi, tarkoituksellisuus

» Itseluottamus, itsetunto

» sosiaaliset suhteet

Kuvataide mielenterveyskuntoutujilla

» Taidetta yhdessä: sosiaalisten suhteiden muodostuminen

Musiikki

» Opiskelijat: masennuksen vähentäminen

» Nuoret: Kuuntelu → ahdistus, hyvinvointi

» (Vanhat esim. lauluharrastus: yksinäisyys, ahdistus, masennus, hyväksyntä, hyvinvointi)

What Works for Wellbeing

<https://whatworkswellbeing.org/>

Mitä tiedetään sosiaalisen kuntoutuksen kustannuksista?

- » Kustannukset pystyttävä kohdistamaan toiminnalle ja asiakkaille
- » Tiedon saanti vaihtelee kunnittain/alueittain
- » TÄLLÄ HETKELLÄ VAIKEAMPAA KUIN USKOISIKAAN!

Sosiaalisen kuntoutuksen menetelmien vaikuttavuudesta ja kustannuksista suomalaisissa olosuhteissa tarvitaan tietoa

Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämiseen, tietojohdantamiseen ja päätöksentekoon

1) Arviointitutkimusta luotettavilla menetelmillä ja asetelmilla (tai ainakin joillakin tavalla...)?

- Suomessa ei juurikaan tapana ... tietoa ei arvosteta tarpeeksi ...

2) Tutkimusta tilastollisin menetelmin asiakastietoihin yhtenäisesti ja systemaattisesti keräytyvillä tarpeita, tavoiteltuja muutoksia, palveluja ja kustannuksia kuvavilla tiedoilla

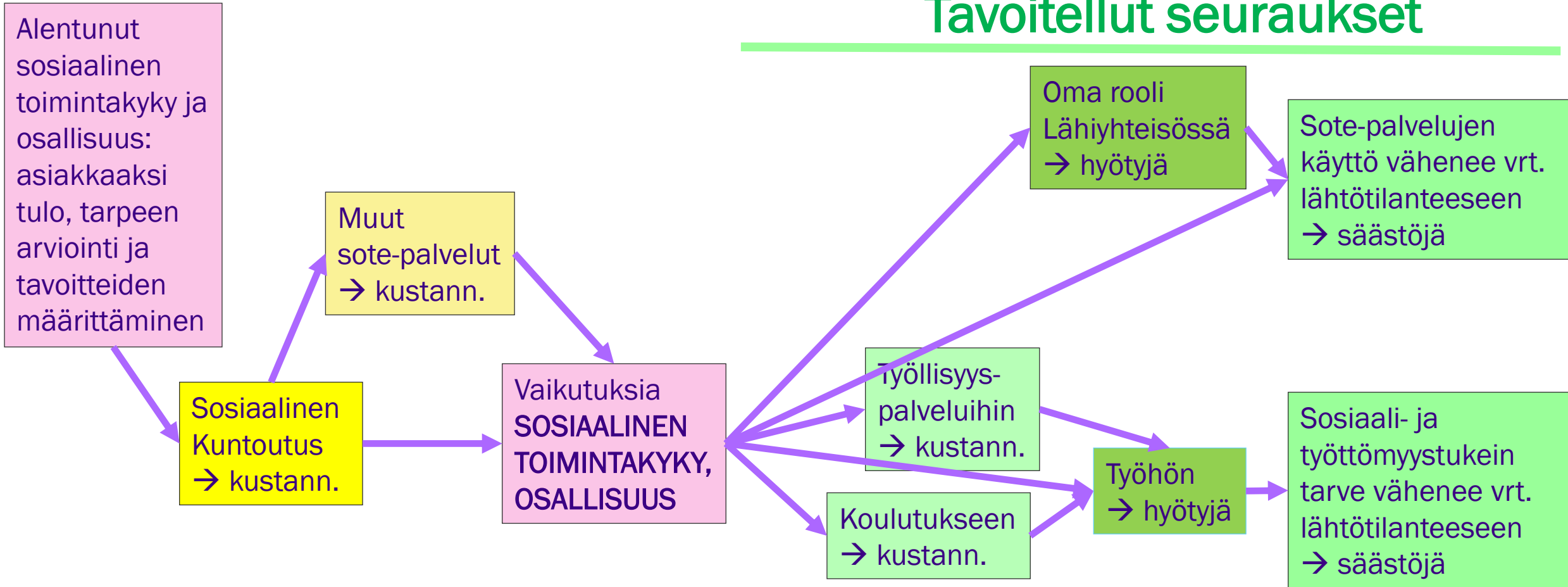
- Määrämuotoinen sovittujen asioiden kirjaaminen sovitulla tavalla (myös mittareita)
- SOTE-tietopaketit: erityisesti kustannustiedon mutta myös vaikutustiedon saatavuus ja käyttö
- KUVA-mittaristo valtakunnalliseen maakuntien ohjaamiseen

2. Onko sosiaalinen kuntoutus investointi?

SOSKU-palvelun taloudelliset perustelut yhteiskunnan näkökulmasta

Tavoitellut seuraukset

Kustannukset

Taloudelliset hyödyt ja säästöt

(Hyödyt + säästöt) – kustannukset = Tuotto

ROI-laskelmia: Return on Investment

» Huomio taloudellisiin seurauksiin, jotka aiheutuvat siitä, että sosiaalinen kuntoutus on vaikuttavaa

Pitää tietää

- » syy-seuraussuhteista ja
- » todennäköisyyksistä

Lasketaan

- » hyötyjä
- » säästöjä
- » Verrataan sosiaalisen kuntoutuksen ja siihen liittyvien toimien kustannuksiin → tuotto
- » Pitempi tarkasteluaika – ajan huomioon ottaminen

- » Tutkimustietoa tai
- » Arvioita

- » Tiedettävä kustannukset
- » Tiedettävä hyötyjen ja säästöjen rahallinen arvo
- » Diskonttaus tulevaisuuteen

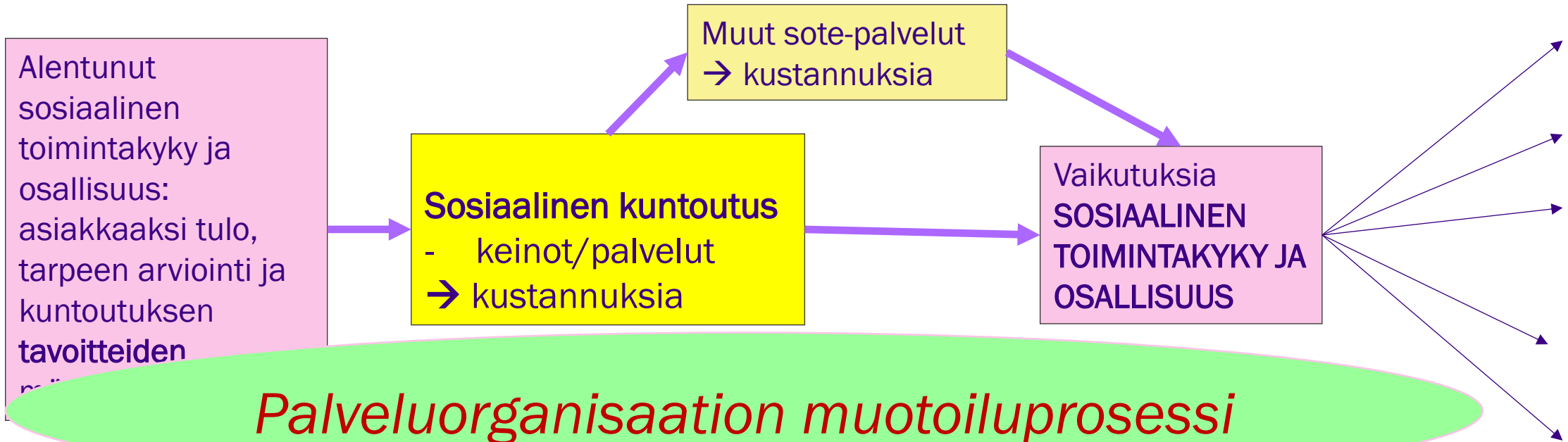
Lopuksi

**SOSKU-hankkeen tuotoksia
sosiaalisen kuntoutuksen
vaikutusten,
vaikuttavuuden ja
kustannus-vaikuttavuuden
edellytysten parantamiseksi**

SOSKU-hankkeen tuotoksia sosiaalisen kuntoutuksen tueksi

*Suositus
laatukriteereiksi*

*Vaikutusten
jäsentämisen työkalu*

Palveluorganisaation muotoilu prosessi

*Opas sosiaalisen kuntoutuksen
rakenteen ja prosessin haltuunottoon*

KIITOS!

Di
ak **DIAKONIA-**
AMMATTIKORKEAKOULU
DIACONIA
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

